Liite 1 Muita Helsingin kaupungin parannusehdotuksia perusopetuslakiin

Opinpolun kokonaisuuden uudistuksessa tulee huomioida tuen järjestäminen inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisen osalta opinpolku ei muodostu selkeäksi kokonaisuudeksi, kun lainsäädäntömuutokset esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella ovat oppivelvollisen tuen muodoissa ovat keskenään erilaisia, ja poikkeavia myös varhaiskasvatukseen verrattuna.

Lakiesityksessä täsmentämistä vaatii, miten varhennettu esiopetus 5-vuotiaalle lapselle eroaa varhaiskasvatuksessa annettavasta erityisestä tuesta ja mitä konkreettista lisätukea varhennettu esiopetus varhaiskasvatuksen erityiseen tukeen verrattuna tuo lapselle. Lakiehdotusten mukaan yhteneväisyys varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen välillä liittyy tukimuotoihin. Helsingin kaupunki ehdottaa, että varhennettua oppivelvollisuutta ei sisällytetä perusopetuslakiin. Varhennettuun oppivelvollisuuteen kohdennettu valtionosuus voitaisiin jakaa esiopetuksessa olevien lasten vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen mukaan.

Esiopetuksessa olevien lasten kohdalla on huomioitava oppimisen tuen selkeä kokonaisuus ja lapsen kokonainen päivä, koska esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta säätelee kaksi eri lakia. Valtaosa esiopetuksessa olevista lapsista osallistuu myös täydentävään varhaiskasvatukseen. Helsingin kaupunki näkee tärkeänä muuttaa varhaiskasvatuslakia siten, että jatkossa varhaiskasvatuksessa tehtäisiin hallinnollinen päätös vain erityisestä tuesta.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen järjestäminen (PoL 20 b §) edellyttää opettajien välistä yhteistyötä ja erityisopettajan konsultaatiota. Helsingin kaupunki esittää, että opettajien konsultaatioon käyttämää työaikaa tarkennetaan ja täsmennetään valtakunnallisesti opetusvelvollisuuteen sidotussa työehtosopimuksessa. On epäselvää, millä ajalla erityisopettaja konsultoi, sillä nykyinen virkaehtosopimus (OVTES) sitoo erityisopettajan työajan opetustunteihin.

Oppilaskohtaisissa tukitoimissa huomioidaan selkeästi oppilaiden oppimisen vaikeudet oppiaineiden opiskelussa. Esitysluonnoksessa ei ole huomioitu oppilaita, joilla on käyttäytymisen, tarkkaavuuden, tunnesäätelyn pulmaa tai neuromoninaisuutta. Tälle oppijaryhmälle tulee selkeämmin määritellä rajaus oppilaskohtaisten tukitoimien päättämiselle. Oppijan etu ei ole se, että heitä siirretään automaattisesti erityisluokille.

Oppilaan vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite vaikuttaa opetuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen ja opetuksen ryhmäkokoon. Perusopetuslakiin 20 i § tulisi lisätä myös erittäin vaativaa hoitoa tai kuntoutusta tarvitsevat perusopetuksen oppilaat, joiden opetuksen räätälöinnissä tulee huomioida toimintaympäristön rajoitteet (esim. oppilaat rangaistuslaitoksissa tai suljetuissa hoitoyksiköissä). Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslakiin 20 i § tarkennetaan oppijan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen todentaminen lääketieteellisellä lausunnolla.

Rikoksilla oireilevien perusopetusikäisten oppilaiden määrä on kasvanut. Oppimisen tuen lainsäädännössä tulee määritellä aiempaa yksityiskohtaisemmin, kuinka perusopetuksen oppivelvollisuuden suorittaminen rangaistuslaitoksessa on tarkoituksenmukaista järjestää, ja miltä osin oppivelvollisuuden suorittamisesta voidaan poiketa toimintaympäristö huomioiden.

Tällä hetkellä kaikkien oppivelvollisten on mahdollista siirtyä kotiopetukseen huoltajan ilmoituksella. Kotiopetus ei tunne oppivelvollisen tarvitsemien tukitoimien joustoa, eikä oppivelvollisen oikeus opetukseen aina tästä syystä toteudu hänen tarpeidensa mukaisesti. Tämä ei ole oppilaan edun mukaista. Helsingin kaupunki esittää, että oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas ei voi jatkossa siirtyä kotiopetukseen, jos hänellä on rajattu oppimäärän sisältöjä ja opetuksen tavoitteita tai hänellä on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Lakiehdotuksen mukaan opetuksen järjestäjän vastuulle kuuluisi edelleen tiedonsiirtoon liittyvän opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon arviointi. Helsingin kaupunki esittää, että opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto määritellään kansallisella tasolla, jotta tiedonsiirto yhtenevällä asiakirjalla ja hallintopäätöksellä yhdenmukaistuu ja selkiytyy kaikilla opetuksen järjestäjillä.